

ACC. N:R M. 16094: 1-6.

Landskap: Blekinge Upptecknare: Hugo Larsson, Fjildafors
Härad: Lister Berättare: " " " sm. fl.
Socken: Kyrkhult Berättarens yrke: lantbrukare
Uppteckningsår: 1964 Född år 1908 i Kyrkhult

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Arbetsgillan. s. 1-6.

36. p. 7

Skriv endast på denna sida.

Arbetsgillen

I äldre tid har i denna ort förekommit arbetsgillen. Vid sådana tillfällen då skulle befolkningen hjälpa varandra med något vist arbete, utan betalning. Men värdfolket skulle bjuda på mycket mat och dryckesvaror. Var det yngre personer som skulle delta i arbetsgillet så blev det om aftonen även dans och musik, anvingen i gårdens storstuga eller loge. Jag minns en höst i minna barndomsår, att det berättades att det varit bryte och skäktgille hos en bonde i Dalans kullt Kyrskullt. Vid detta arbetsgille var det givetvis huvudsakligen endast mans och kvinnors personer somna tillstades, som voro kunniga i att bryta och skäkta lin.

Men även andra arbetsgillen har förekommit i denna ort. En kyrpare i Åmme dödb 1939 berättade att bonden Olof Eriksson i Åmme som vid sekelskiftet

H. G. 7

29/9-64

1

1800-1900 ägde två gårdar i Fimma sålde boningshuset på den små gården till avflyttning. Samtidigt med försäljningen av boningshuset åtog sig Olof Eriksson att transportera virket, som skulle användas till ett hus i Karls hamns trakten, till bestämmedse platsen.

Olof Eriksson hade uppbadat bygdens vänner att hjälpa honom med transporten av virket. Olof Eriksson bjöd vid detta tillfälle på så mycket mat och dryckesvaror, så kyrkan ansåg att kyrkan kostade nästan lika mycket som försäljningssumman för boningshuset.

Undantagsmannen Ola Ohson Kräfteväla Kyrkstult f. 1843 död 1934 berättade, att när han var 15 år gammal så var han med på ett körgille åt en yngre bonde i närheten som skulle uppföra ett litet undantagshus åt sin företrädare på gården. Virket som var skövt från skogen till körbar väg, kördes

till ett såg betäget nära intill. Om hur många skjuts-
sar som deltog i körgillet därom nämnde Ola Olsson
ingen ting, ej heller hur det var med mat och drycker.
Men detta körgille svar om vintertid.

Den för några år sedan avlidne hantverkar Ragnar
Tomassen i Mörbokult, Kyrkskult berättade för mig,
att han en gång träffat en äldre hantverkarare
nere från Listerlandet i Blekinge. Denne hade
ombelat att virket till hans bopingshus var av
hans fader köpt i Faraböl i Kyrkskult. Ragnar
Tomassen sade att han frågat Listerlandsbon hur
transporten av virket skett. Listerlandsbon hade
svarat att hans fader anordnat ett körgille, 30 st.
bönder med lika många skjutsar hade uppbadats
tidigt en morgon körde de mot Faraböl och fram-
vid middagstiden. Efter intagen middag lassade de tim-
ret och körde mot Listerlandet, dit de anlände sent
om aftonen och allt hade gått bra under färden.

Flur det var med kabaret där som hade ^{det} icke talats.
De huvudsakligtaste arbetsgillena som förekommit i denna
ort har varit bryte och skäktgille samt potatisgille.
Men bryte och skäktgillena började startat att minska
redan i slutet av 1800 talet på grund av linodlingens
tillbakagång och har icke förekommit efter första världskrigets
slut. Lin som här i orten kallades "hörn" odlades
i äldre tid årligen på varje gård här i orten.
Men numera odlas icke lin på någon enda av
ortens gårdar.
Potatisgille har enligt vad jag hört berättas endast
förekommit här i orten när de skulle bräcka upp
potatis som vuxit på svedjeland. Men svedjelan-
den började upphörigt att minska i slutet av 1800
talet och upphörde totalt i början av 1900 talet.
En jordbruksarbetare här i Stomma f. 1858 död 1923 berät-
tade att han varit med på ett potatisgille hos
bonden Jöns Svensson i Stomma, det var före 1878

Det var huvudsakligen ungdomar som Jöns Svensson
inbjöd till, hur många är obekant. Middagen den äts i skogen
vid Svedjelandet, den bestod bland annat av kokt åt
men den var sur. På aftonen bjöds hemma i Jöns
Svenssons gård korngrynsgröt m. m. Men gröten var dåligt
kokad, så en stäkting till Jöns Svensson som deltagit i
potatisupptagningen tyckte att det var ett mycket dåligt
potatisgille. Men efter kvällen blev det sedan dans
och lekar i storstugan till långt fram på natten.
På det blev arbetsgille vid en gård, berodde givetvis
i många fall på gårdens storlek och på hur många
arbetsföra personer det fanns i hemmet.
För några år sedan berättades för mig av en lantbrukare från
Kronoby i Österbotten i Finland att i hennes hemort
förekom arbetsgille ännu, t. ex. då ett språnke skulle
läggas om så samkades grannarne en ^{dag} och hjälpte
till därmed, men det skulle bjudast på god för-
tärning av värdfolket vid sådana tillfällen.

Några arbetsgillen här i orten vid ombäggning av spän-
tade här jag aldrig hört om, liksom vad den
finska flickan berättade om hur det var i hennes
hembygd i Finland.

På den tiden då de mejade av gräset med lår,
skall det ha varit sed här i orten att den dagen
då skattern var färdig så skulle det ske betäl-
ningen, även om värdfolket bjudat på extra
förelägnad av mat och drycker och liksom
var förhållande även vid avslutning av andra
jordbruksarbeten mot betalning.